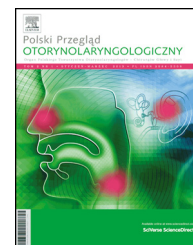

Dostępne online www.sciencedirect.com

ScienceDirect

journal homepage: www.elsevier.com/locate/ppotor

Praca historyczna/Historical article

Historia Otologii – od starożytności do końca XIX wieku

History of Otology – from antiquity to the end of XIX century

Jerzy Kuczkowski*, Dmitry Tretiakov

Katedra i Klinika Otolaryngologii GUMed, Kierownik: prof. dr hab. med. Czesław Stankiewicz, Gdańsk, Polska

INFORMACJE O ARTYKULE

Historia artykułu:

Otrzymano: 23.09.2014

Zaakceptowano: 21.10.2014

Dostępne online: 30.10.2014

Słowa kluczowe:

- anatomia
- fizjologia
- leczenie
- choroby uszu
- historia

Keywords:

- Ear
- Anatomy
- Physiology
- Treatment
- History
- Ear's disease

A B S T R A C T

Otology is a part of otolaryngology dedicated to anatomy, physiology, diagnosis and treatment of the ear's diseases. Routes of otology go back to ancient Egypt, Greece and Rome. The fastest developing studies of the ear anatomy were conducted during the Renaissance. In the XVII and XVIII centuries, the first attempts of surgical treatment of ear diseases appeared, especially in life-threatening cases caused by otological complications. Scientific progress in the field of human physiology, physics, chemistry and diagnostic methods paved the way for independent development of otology in the XIX century.

© 2014 Polish Otorhinolaryngology - Head and Neck Surgery Society. Published by Elsevier Urban & Partner Sp. z o.o. All rights reserved.

Wstęp

Otologia (gr. otos – ucho, logos – nauka) – dziedzina medycyny zajmująca się anatomią, fizjologią oraz rozpoznawaniem i leczeniem chorób ucha. Najwcześniejsze źródła otologii sięgają starożytnego Egiptu. W papirusach Ebersa

(1550 r. p.n.e.) i z Leodyum znajdujemy informacje na temat „środków przeciwko ciężkości w uchu” oraz „środków przeciw trądowni w uszach”. Wyjaśnienie znaczenia trąbki słuchowej opisywano w następujący sposób: „Tchnienie życia przechodzi przez prawe ucho, tchnienie śmierci – przez lewe ucho” [1–3]. Hipokrates (460–377 p.n.e.) uważany jest za twórcę pierwszej nauki o chorobach ucha. Od tego

* Adres do korespondencji: Katedra i Klinika Otolaryngologii GUMed, ul. Smoluchowskiego 17, 80-214 Gdańsk, Polska. Tel.: +48 58 349 33 93.

Adres email: jerzyk@gumed.edu.pl (J. Kuczkowski).

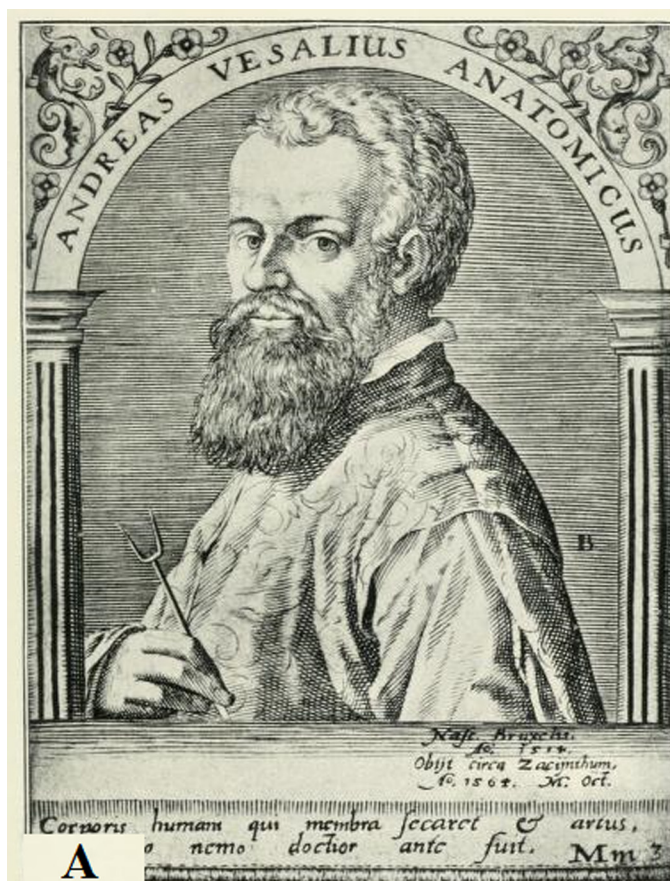
<http://dx.doi.org/10.1016/j.ppotor.2014.10.003>

2084-5308/© 2014 Polish Otorhinolaryngology - Head and Neck Surgery Society. Published by Elsevier Urban & Partner Sp. z o.o. All rights reserved.

okresu medycyna przestała być uważana za magię. Choroby zaczęto uznawać za naturalne zjawisko. Hipokrates jest znany głównie z przysięgi lekarskiej. Był on prawdopodobnie pierwszym lekarzem, który zobaczył błonę bębenkową i uznał ją za część narządu słuchu. Tak opisywał błonę bębenkową: „... jest cienka jak pajęczyna i najsuchszą ze wszystkich skórek”. Dźwięk opisywał następująco: „... jest szumem pomieszany, słyszy się go wyraźnie dopiero wtedy, gdy się przedostanie do mózgu przez otwór w oponie twardej”. Natomiast na temat mózgu pisał: „Mozg jest tą częścią przez którą myślimy, rozumiemy, widzimy i słyszymy”. Według Hipokratesa ostre zapalenie ucha powstaje z nadmiernego wytwarzania śluzu w mózgu, który spływa przez ucho (zapalenie ucha jest następstwem choroby mózgu) [4]. Metodami leczniczymi w chorobach ucha w starożytnej Grecji i Rzymie były: miejscowe upusty krwi, wcieranie drażniących maści, okładanie głowy gąbkami z gorącą wodą, wpuszczanie do ucha ciepłych olejków migdałowych, płukanie oliwą, wodą i mlekiem. Celsus (II wiek n.e.) uważał choroby uszu za bardziej niebezpieczne niż choroby oczu, ponieważ śmiać one prowadzić do zaburzeń umysłowych, a nawet śmierci. Celsus usuwał ciała obce i woszczynę z ucha za pomocą specjalnie skonstruowanych haczyków. W trudnych do usunięcia ciałach obcych ucha tak radził: „Chorego kładziemy na stole uchem skierowanym ku białowi, a następnie uderzamy młotem w stół tak długo, aż ciało obce samo wypadnie”. Pchły z ucha radził usuwać kawałkiem wełny nasączonej lepka masą, natomiast

niedrożności przewodu słuchowego zewnętrznego – operować nożem, rozpalonym żelazem i środkami żrącymi [1, 3]. Claudius Galenus (Galen z Pergamonu; ok. 130–200 n.e.) wykazał, że ucho zewnętrzne służy do odbierania dźwięków, a także istnienie połączenia nerwu słuchowego z mózgiem. Galen jako pierwszy zalecał cięcie zauszne w niektórych chorobach ucha [4]. Paweł z Eginy (VII w n.e.) w przypadku polipów usznych zalecał: wyskrobanie, odcięcie i podwiązanie, a następnie przyżeganie. Arabski lekarz Abul Kasem (Abu al-Qasim Khalaf ibn al-Abbas Al-Zahrawi; 936–1013) na bóle ucha i zarośnięcie przewodu słuchowego zewnętrznego zalecał stosowanie rozpalonego żelaza. W średniowieczu rzadko studiowano anatomie ucha, a metody leczenia opierały się na magii i zaklęciach.

Okres renesansu to rozkwit nauk anatomicznych. W XVI wieku, między innymi, Jacopo Berengario de Carpi (1460–1530) i Hieronymus Fabricius (Giolamo Fabrizi d'Acquapendente, 1537–1619) zaczęli studiować anatomie narządu słuchu. Andreas Vesalius (1514–1564) (Ryc. 1A) zwrócił uwagę, że niektóre błędy anatomiczne Galena wynikały z faktu preparowania przez niego zwierząt, a nie ludzi. Vesalius jako pierwszy opisał młoteczek i kowadełko, zatoki szczękowe, czołowe i klinowe [2, 5–8]. Giovanni Filippo Ingrassia (1510–1580) (Ryc. 1B) pierwszy opisał strzemiączko [3, 7, 9]. Bartolomeus Eustachy (1520–1574) (Ryc. 2A) jest autorem najstarszego podręcznika anatomii ucha, w którym, między innymi, dokładnie opisał trąbkę słuchową (trąbka Eustachiusza) [4, 5]. Włoski anatom Gabriel Fallopius (1523–1562) (Ryc. 2B) jako pierwszy użył określenia

Ryc. 1 – A. Andreas Vesalius (1514–1564). B. Giovanni Filippo Ingrassia (1510–1580)

Download English Version:

<https://daneshyari.com/en/article/3171824>

Download Persian Version:

<https://daneshyari.com/article/3171824>

[Daneshyari.com](https://daneshyari.com)